

ÅRSMELDING 2014

Tenester til funksjonshemma i Gol

Årsmelding OMSORG HEIMETENESTER (Kultur og levekår)

Kommuneplanen sin tekstdel – om OMSORGSAVDELINGA :

1. BU- OG LEVEKÅR

Gol kommune skal vera ein kommune det er godt å vekse opp i, bu i og bli gammal i.

Overordna mål for omsorgsavdelinga:

**Alle skal oppleva å bli møtt med respekt og tillit.
Ulike behov skal møtast med individuell tilrettelegging.**

Prosessar i avdelinga siste åra har tatt utgangspunkt i individuelle verdiar som Gol kommune vektlegg og har nedfelt i sitt etiske reglement: «**Ærlegdom, rettferd, open framferd og tillit**».

Heimetenestene jobber med å implementere følgjande mål i dei ulike områdene: «**Omsorgstenester - for meistring av eigen livssituasjon**»

Der ivaretaking og styrking av brukars egne ressursar og ferdigheter er målet.

Dette kan vi oppnå gjennom:

- Brukardialog og kommunikasjon med brukarar, pårørande og verger
- Myndiggjorde medarbeidarar
- Tilretteleggjande leiing
- Heilskapeleg og tverrfagleg tenking

Kommunen skal gje tenestetilbod som brukaren i størst mogleg grad kjenner til, som skaper tryggleik, og der brukaren er aktivt medverkande.

Ansvarsområde – storleik på avd. og frávær 2014 (%)

Ansvar:	Ansvarsomgrep:	Evt. endringar:	Stillingsh. (2014)	Frávær 2014
3411	Konsulent for funksjonshemma		3	4,6
3431	Heimetenester til utviklingshemma		83	9,9

Fordeling – lønsartar (alle tal i heile 1.000 kr): 3411 og 3431

Hovudart:	Tekst:	R 2013	Just B 2014	R 2014
10xxx	Løn inkl. sos.utg.	35.097	37.208	38.085
11xxx – 12xxx	Kjøp av varer og tenester	891	1.187	937
13xxx	Kjøp av tenester	2.928	1.742	1.388
14xxx	Tilskot og tilleggsøyvingar			
	Sum driftsutg.	38.916	40.137	40.410
16xxx	Sals- og leigeinntekter	-16	-75	-211
17xxx	Refusjonar og tilskot	-15.882	-15.479	-16.737
18xxx	Overføringar frå andre			
-20	Sum driftsinnt.	-15.898	-15.554	-16.948
15xxx	Finansieringsutg. (avsetn. til fond)	0		
19xxx	Finansieringsinnt. (bruk av fond)	0		
	NETTOUTG.	23.018	24.583	23.426

Utvikling løn og sosiale utgifter korrigert for refusjonar sjukefråver

(alle tal i heile 1.000 kr):

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Netto-løn:	20.681	22.215	25.410	30.071	33 406	36740

Avvik – nærvær og regnskap:

Fråvær:

Det har sidan våren 2013 vore arbeidd systematisk med sjukefråvær i heimetenestene. Dette arbeidet er ikkje avslutta – det er ein kontinuerleg prosess. Det vert jobba prosessorientert internt – der medarbeidarane er med og sjølve set måla undervegs – og prioriterer ulike tilak knytta til arbeidsmiljø, slik som betre struktur i kvardagen, auka fagleg fokus og omdømme. Det har også gjennom året vore nytta konsulenttenester i dette arbeidet.

- Konsulent for funksjonshemma har eit gjennomsnittleg sjukefråvær på 4,6% der 3,6% er korttidsfråvær. Barns sjukdom blir også knytta opp mot korttidsfråvær.
- Det høgaste sjukefråværet har vi i området heimetenester til utviklingshemma, og her ser vi ein liten auke gjennom 2014. Registrert fråvær av fast tilsette viser 9,9% av dette utgjer korttidsfråvær 3%.
Vi har oversikt over, og kontroll med langtidsfråværet- men korttidsfråværet i dette området er problematisk stort og må såleis fortsatt ha fokus og trykk på tiltak som kan auke nærvær på jobb.

Regnskap:

- **Ansvar 3411 og 3431 – Heimetenester til utviklingshemma**

Området fått refusjon for ressurskrevande tenester på ca 15 mill. I tillegg blir det rapportert på alle som har diagnosen utviklingshemma og har vedtak om kommunal teneste, i 2014 var det 32 personar – noko som aukar rammeoverføringa til kommunen med vel 16 mill. Såleis er dette området så godt som sjølvfinansierande.

Vi har eit lite meirforbruk på løn, men har auka inntektene gjennom refusjon for ressurskrevande tenester frå staten – og har såleis totalt sett eit mindreforbruk på vel ein million i 2014.

Mål og måloppnåing 2014:

Mål:	Mål i ord:	Nådd?	Årsak til avvik:
Tenester til utviklingshemma			
Lukke avvik frå fylkesmannen i 2008 og 2012	Tiltaksplaner		Ferdige januar 2014
Sikre kvalitet i tenesten rundt brukar	Jobber for å få færre personer rundt kvar brukar		Venter tilbakemelding frå fylkesmannen på val av løysing

Kompetanseutvikling	Auke kompetansen i eit område som tradisjonelt har mange ufaglærte		8 i tenesteområdet til utviklingshemma starta på ABC Helsefag til fagbrev hausten 2012 og våren 2013- 2 har har no tatt fagbrev. 2 har starta på desentralisert vernepleiarutdanning 4 er ferdig med Demenssorgens ABC
Leiarutvikling	Auke kompetansen i utføringa av leiroppgåva		Fortsatt helseleiarutdanning for område og avdelingsleiarar vår og haust 2014, 30 stp. I tillegg individuell mulighet til coaching i leiarrolla
Brukarmedverknad	Sørge for at alle har primærkontakt, legge til rette for samarbeid mellom primærkontakt og brukar-/pårørande		Gjennomført Alle brukarar i Helsetunvegen har fått verge. I tillegg fått prosjektmeidlar frå Helsdir til å jobbe med inplementering av tiltaksplaner i praksis der empowerment vil vere eit sentral element.
Ta i bruk ressursstyring fullt ut	Bedre kontroll med overtid og bruk av ekstrahjelp og vikarar		Gjennomført fullt ut
Terapeutisk mestring av vold	Metoder for å møte brukar med adferdsproblem riktig		Gjennomført 1 kurs høsten 2013. Videre veiledning med veileder 1 gang i mnd. Kontinuerleg oppfølging.
Helgeproblematikk- /rekruttering- alternative forsøk	Redusere overtid Mindre arbeid med å få på plass vikarløysing i helg for leiarar		Er forsøkt på ulik vis, og delvis vellukka – men tiltaket må ha kontnuerleg fokus i forhold til nye avtaler
Arbeidsmiljø	Systematisk jobbing med kultur og haldningar, Utarbeiding av god arbeids- og ansvarsfordeling mellom tilsette Utvikle gode tverrfaglege samarbeidsrutiner		Arbeid og samarbeid med Hava og IA pågår- proessorientert i medarbediargruppa + bruk av eksterne konsulenter Ein kontinuerleg prosess

Etisk refleksjon	Auke kvaliteten i tenesten gjennom etisk refleksjon i forhold til problemstillingar som oppstår i arbeidskvardagen		Delvis gjennomført – Planlagt ukentlig drypp tilgjengeleg for alle
Følgje opp sjukefråværet	Forutsigbare rutiner for den som er ofte sjuk, eller har lange fråvær		Rutiner på plass februar 2014
Rekruttere med relevant fagutdanning	Auke stabiliteten – og ha jamnleg og kontinerleg rekruttering		Det har vist seg krevande å rekruttere og behalde relevant fagpersonale i tenesteområdet til utviklingshemma.
Omdømme	Bygge opp eit betre omdømme -/ ein spennande stad å jobbe der det vert gitt tenester med god kvalitet		Gjennomført ein fantastisk SOL fest for heile Gol våren 2014. Elles kontinuerleg jobbing
Dele området i 2 personalgrupper og 2 brukargrupper	Gi meir oversiktlege arbeids og ansvarforhold for tilsette og mindre kontrollspenn for leiarar		Gjennomført med omsyn til brukarar – ikkje fullt ut gjennomført med personalgruppa
Utarbeide strategisk kompetanseplan for heimetenestene	Kartleggje all real- og formalkompetanse i eigen avdeling. Knytte dette mot overordna mål og strategiar i kommunens styringsdokument , samt operative mål i avdelinga. Viktig arbeid både med tanke på rekruttering og satsingsområde i forhold til vidareutdanning lokalt		Ikkje gjennomført pga adm. Kapasitetesproblem
Redusere sjukefråværet	Betre kvalitet på tenester, reduser slitasje tilsette og redusere kostnader		Kontinuerleg arbeid og fokus – likevel ein liten auke frå 2014.
Medarbeiderundersøkinga	Kartleggje jobbtilfredsheit og kritiske område i høve arbeidsmiljø		Ikkje gjennomført i 2014 – vil bli gjennomført våren 2015.

Konsulent for funksjonshemma			
Kartleggje brukarar innafor teneste- området til konsulent for funksjonshemma.	Kva tenester får dei i dag og kva tenester må kommunen forvente å måtte yte i åra som kjem.	Nei	Ikkje gjennomført pga adm. Kapasitetesproblem.

Mål og tiltak 2015:

Personal – mål og tiltak:

- **Redusere sjukefråværet med 3%**
Fortsette systematisk arbeid for å redusere sjukefråværet i tenesteområdet til utviklingshemma. Prosjekt med leiarar, tillitsvalde, verneombod + Nav og bedriftshelseteneste fortset 1. halvår, vi vil også ta ein runde til med Best Solution i 1. halvår.
Redusert fråvær eller auka nærvær vil gi store ringverknader med tanke på:
  - Økonomi, vil bli gi større handlingsrom til individuell og faglig kompetanseheving.
  - Slitasje på heile personalgruppa
  - Kvalitet i høve tenestene
  - Omdømme-/rekruttering
- **Rekruttering**
  - Rekruttering er ei oppgåve leiarar bør ha fokus på kontinuerleg, nok fagfolk er nøkkelen til god kvalitet på tenester, reduserte kostnader til vikarbyrå og overtid, samt slitasje på leiarar og øvrig personale. Heng såleis saman med både fag og økonomi.
- **Arbeidsmiljø**
  - Fokus på arbeidsmiljø er ei kontinuerleg oppgåve. Her har vi noko å strekke oss mot i tenesteområdet. Vi jobber no med nye arbeidsbeskrivelsar for alle yrkesgrupper med formål å vise den enkelte sitt mynde og ansvar i jobben. Det blir også viktig i tida som kjem å delegere ut meir fagretta oppgåver til høgskulepersonellet i ansvarsområdet.
  -

Organisasjon – mål og tiltak:

- **Få «satt» organisasjonen-/strukturen i tenesteområdet til utviklingshemma.**
- Omdømmebygging – prosessorientert arbeid pågår. Uheldige saker gjennom året har gjort dette til ein større utfordring. Men – vi forsøker og ønskjer oss drahjelp i form av framsnacking på områder der dette er riktig.
- Vi har no såpass mange brukarar utanfor bufellesskapet i Helsetunvegen at vi må dele området i 3. Dette med tanke på at det er 4 nye unge menneske med utviklingshemming som skal flytte i eigen bustad hausten 2015. Det bli tilsaman 7 brukarar i eigen heim som skal følgjast opp med tenester- og dette vil kreve noko administrativ ressurs og oppfølging. Bl.a det daglege

personalansvaret blir stort - det vil bli ein medarbeiderstab på rundt 20 personar å administrere 24t/365d i året. Såleis må det avsettast ressursar til dette. Og det må skje seinast hausten 2015.

- Målet blir å dele området i 3. Gir meir oversiktelege arbeids-/ansvarsområder for tilsette og redusert kontrollspenn for områdeleiar. Mindre personalgruppe knytta til den enkelte brukar - /auka kvalitet i tenesten.
- Dei nye tenestemottakarane som skal flytte frå barndomsheimen og i eigen bustad blir kartlagt i desse dagar med tanke på omfanget av tenester som skal til for at dei skal mestre eige liv i eigen bustad.
- Mulegheit til overgang fleksible turnusar- eit realistisk mål i 2015. Det same med alternative turnusar som langvakter i helg rundt enkeltbrukarar.

Kompetanse – mål og tiltak:

- **Utarbeide strategisk kompetanseplan for heimetenestene**
  - Målet er overført til 2015, viktig for å sjå på kva kompetanse vi har, kva treng vi for å nå måla i overordna styringsdokument , møte framtida, og der også vår eigen helse og omsorgsplan legg av føringar.
  - Kartleggje all real- og formalkompetanse i eigen avdeling. Knytte dette mot overordna mål og strategiar i kommunens styringsdokument , samt operative mål i avdelinga. Viktig arbeid både med tanke på rekruttering og satsingsområde i forhold til vidareutdanning lokalt.
- **Leiarutvikling**
  - Gjennomført leiarprogrammet for helse og sosial i samarbeid med Ro og Høgskulen i hedmark.
  - Leiarutvikling i heimetenesteområdet.
- **Auke av generell kompetanse i området**
  - 8, der 2 har no tatt fagbrev, tilsette i tenesteområdet til utviklingshemma har starta på ABC til Helsefagarbeidar gjennom Aldring og Helse sitt gratis tilbod om utdanning. Omsorgsavdeligna dekkar vikarutgifter til samlingar regionalt og lokalt.
  - 2 tilsette har gjennomført ABC demensutdanning.
  - 2 tilsette starta på desentralisert vernepleiarutdanning i 2013. Utdanninga er organsiert gjennom høgskulen i Telemark og undervisningsjukeheimen på Ål med praksis stort sett på eigen arbeidsplass.
- **Betre saksbehandling og IPLOS**
  - Vi har jobba med kompetanseutvikling også i 2014. Gericas systemansvarleg som har ei viktig veiledningsrolle, ho deltek også i arbeidet med rutiner rundt tildeling av tenester og saksbehandling.
  - Saksbehandling er eit fag, og det er ingen god løysning at områdeleiar driv venstrehands saksbehandling i tillegg til å vere leiar for store personalgrupper og døgntkontinuerleg drift. Såleis må vi leite i avdelinga etter ressursar til å reindyrke saksbehandling. Både med tanke på kvaliteten på saksbehandling-/kompetansen og utmåling av riktig tenestnivå.
  - Bedre kvaliteteten på IPLOS registreringar, for å gi eit riktig bilde av Gol statistisk. Gericas systemansvarleg vil følge opp dette.

Teneste/aktivitet – Mål og tiltak:

- **Helse og omsorgsplan 2014 – 2025.**

- Jobbe fram helse og omsorgsplan for 2014 – 2025 som eit styrande dokument i forhold til dei nærmaste åra innafor tenesteområdet. Betre samordning av helse og omsorg.
- **Nye brukarar i ansvarsområde 3431**
  - Det er i ferd med å vekse opp ein ny generasjon med unge utviklingshemma i Gol. 4 ungdomar vil etter planen flytte frå foreldrene og i eigen heim i løpet av 2015. Her vil det etter kartlegging av behov -/ med vektlegging på ivaretaking og utvikling av brukarens eigen mestring måtte bli ei volumauke i forhold til tenester i ansvarsområdet. Vil bli fremma som eigen sak etter at søknader om tenester har kome og kartleggjing er gjennomført.
- **Kartleggjing av brukarar i tenesteområdet til konsulent for funksjonshemma**
  - Formålet er at Gol kommune skal vere førebudd på komande tiltak, store og små som er lovpålagte.

Tildeling av tenester:

Skjer med heimel i lov om helse og omsorgstenester i kommunen, og etter det såkalla BEON prinsippet som betyr beste effektive omsorgsnivå.

I høve tildeling av tenester har omsorgsavdelinga fortsatt ein veg å gå. Det er utarbeidd kvalitetsrutine for tildeling av tenester, samt serviceerklæringar for områda praktisk bistand, helsehjelp og omsorgsløn. Kommunestyret har vedteke kriterium for tildeling av tenester.

Ansvar 3411 – Konsulent for funksjonehemma:

Konsulent for funksjonshemmede har ansvar for privat avlastning, omsorgslønn, støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og grønn omsorg.

Det er elles mange oppgåver som er blitt gjort som er knytta til disse 74 personar konsulent for funksjonshemma jobber med. Oppgåvene varierer veldig og er alt frå saksbehandling til støttekontakt-rekruttering, møteplanlegging og ansvarsgruppemøter samt oppfølging av ansvarsgruppemøter. Mykje tid går med til å organisere tenesta rundt ein brukar som har personlig assistent og 8 forskjellige assistentar, turnusarbeid, planlegging, oppfølging av familien, kontakt med andre instanser, innleige av vikarar ved sjukdom m.m. Dette er krevjande arbeid som tek mykje tid og energi. Konsulent for funksjonshemma er også involvert i saker der brukaren ikkje har tenester pr i dag men treng koordinering, støtte og hjelp fra omsorgsavdelinga. Det har jamt stort press på stillinga før feriar som påske og sommar, då mange søker om avlastning. Noko har blitt betre etter at helsetunvegen overtok saksbehandling av kommunal avlastning.

Presset på tenester som omsorgsløn og praktisk bistand har auka gjennom året.

Barn/unge og vaksnar i 2014 mottatt følgjande tenester:

- Støttekontakt: ca 36 saker
- Privat avlastning: ca 10 familier
- BPA: 4 saker (2 organisert gjennom ULOBA og 2 gjennom Gol kommune)
- Omsorgsløn: 7 saker

- Inn på tunet/ Grønn omsorg: 2 personer
- VINN AS: 12 personer
- Praktisk bistand (personlig assistent): 1 st
- Personer som ikke har tjenester men som trenger oppfølging: 2 stk
- **Antall nye saker:**

Teneste	Antall søkere
Omsorgsløn	4
Støttekontakt	10
Privat avlastning	8

Ansvar 3431 Tenester til funksjonshemma:

Praktisk bistand –/opplæring og hushold , samt helsehjelp i heimen, til 22 personar med utviklingshemming.

- Det bur 16 personar i helsetunvegen eller i trygdebustad i nærleiken.
- Dette er ei lite homogen gruppe som alle krev individuelle tenester. Vi har dei som er gamle, og som har tilleggdiagnosar knytta til det å vere gamal. Såleis er også oppgåvene knytta til stell og pleie.
- Det er unge brukarar som treng mykje bistand for å mestre kvardagen sin. Ein brukar har 2:1 bemanning og enkelte andre har 1:1 bemanning.
- Det vert vidare gitt avlastning til 3 barn og ungdomer etter skuletid 3 dagar pr veke + 3 helger i månaden, og det vert gitt såkalla «butrening» til ein annan ungdom 1 kveld pr veke i helsetunvegen.
- I tillegg vert det gitt avlastning til eit barn på 12 år i den same bustaden. Denne avlastninga er 3 ettermiddagar i veka + kvar 3. helg.
- Frå våren skal vi gi avlastning til enno ein ungdom som er over 20 år og klar til å flytte frå heimen.
- Området har overtatt tiltak der vi tidlegare kjøpte tenester av InnovaSjong. Brukar flytta i eigen bustad på Gol hausten 2013, vi overtok drifta ved årsskiftet 2014. . Tilsette 1:1 og medleverturnus.

- Området har ansvar for miljøarbeidar tenestar til 2 andre personar med utviklingshemming som bur i eigen heim utanfor helsetunvegen. Den einebur i lag med mor og har tilnærma 1:1 bemanning inkl. sovande nattevakt + tilbod på arbeidssenteret.
- Den andre flytta i eigen bustad i 2012 og har behov for 1:1 bemanning, her jobber dei tilsette «medleverturnus». Begge desse har aktivitetstilbod på dag knytta til hhv. Gol arbeidssenter og Vinn.

Gol arbeidssenter:

Gol arbeidssenter høyrer også med til tenesteområde og gir eit aktivitetstilbod til utviklingshemma. Det er 12 personar som har eit aktivitets tilbod ved Gol arbeidssenter og bistand til den enkelte blir ytt av av 7 tilsette i ulik stillingsstorleik.

For enkelte av brukarane av Gol arbeidssenter fungerer det som avlastning for familien.

Hemsedal kommune kjøper dagtilbod for ein av sine innbyggjarar 2 halve dagar pr. veke. Hol kommune kjøper tenester til ein brukar ein dag pr veke.

Tilsyn frå fylkesmannen i 2012:

Dette avviket er stort sett rydda opp i. Det mangler det siste trappetrinet med vekt på å sikre det faglege arbeidet rundt kvar brukar. Vi har tiltaksplaner på plass, men har ikkje klart å implementere bruken av tiltaksplanen som arbeidsverktøy. Og heller ikkje dokumentere godt nok at vi gir tenester ut frå vedtak og tiltak. Vi har fått prosjektmidlar frå Helsedir til dette arbeidet- og har tilsatt eigen prosjektmedarbeidar i 50% ut året.

Utfordringar 2015:

- Mangel på riktig kompetanse -/ rekruttering av personar med vernepleie eller annan relevant høgskuleutdanning.
- 4 nye ungdommar som skal flytte i eigen heim vil trenge tenester både på dag-/kveld og natt.
- Aukande etterspørsel etter kommunal avlastning i høve barn og unge vil skape både økonomiske og personellmessige utfordringar.
- Sikre fagleg forsvarleghet rundt den enkelte brukar.